

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem v právní věci

žalobců: a) **S.M. S.**
b) **F. S.**
c) **nezl. S. R. S.**
d) **nezl. A. S.**

státní příslušnost všech žalobců Afghánská islámská republika
všichni žalobci zastoupeni Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.
sídlem Kovářská 939/4, Libeň, 190 00 Praha

proti

žalované: **Policie České republiky**, Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje
odbor cizinecké policie
sídlem Milíčova 1231/20, 702 00 Ostrava - Moravská Ostrava

o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 20. května 2021 č. j. KRPT-103178-28/ČJ-2021-070022-COV a č. j. KRPT-103168-30/ČJ-2021-070022-COV

takto:

I. Rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství Moravskoslezského kraje, odboru cizinecké policie, ze dne 20. 5. 2021, č. j. KRPT-103178-28/ČJ-2021-070022-COV a č. j. KRPT-103168-30/ČJ-2021-070022-COV, se **zrušují**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobci (rodiče s dětmi) jsou státní příslušníci Afghánistánu a dne 19. 5. 2021 byli zadrženi v České republice policejní hlídkou u benzinové pumpy na dálnici D1 směrem na Polsko. Do uvedených míst přijeli schovaní v přívěsu nákladního vozu.
2. Rozhodnutími ze dne 20. 5. 2021 identifikovanými v záhlaví tohoto rozsudku rozhodla žalovaná o zajištění žalobců podle § 129 odst. 1 ve spojení s § 129 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o pobytu cizinců“). První označené rozhodnutí se týká žalobce a) a druhé pak ostatních žalobců. Důvodem zajištění bylo ve všech případech předání žalobců podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) číslo 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále též „nařízení Dublin III“). Žalovaná totiž zjistila, že žalobci požádali o udělení mezinárodní ochrany mimo jiné v Rumunsku, které je podle žalované příslušné k posouzení jejich žádostí, současně uvedla, že hrozí vážné nebezpečí útěku. K Rumunsku žalovaná uvedla, že se jedná o členský stát EU a jako takový je povinen dodržovat základní lidská práva a rovněž i minimální standardy ochrany lidských práv v rámci azylové procedury. Žalované ani není známo, že by existovala rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, která by jednoznačně potvrzovala nedodržování minimálních standardů ochrany lidských práv v rámci azylové procedury, jako je tomu např. v případě Maďarska. Stejně tak není žalované známo, že by Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky aktuálně požadoval, aby se členské státy zdržely transferu žadatelů o mezinárodní ochranu do příslušného členského státu.
3. Proti rozhodnutím o zajištění podali žalobci ke Krajskému soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“) včasnou žalobu, ve které navrhovali jejich zrušení. Žalobci mimo jiné namítali, že žalovaná nezohlednila nejlepší zájem dětí, tj. žalobců c) a d). Podle žalobců se

žalovaná nedostatečně zabývala otázkou, zda je naplnění účelu zajištění alespoň potenciálně možné s tím, že v minulosti se proti předávání nezletilých osob do Rumunska opakovaně vyslovily jak české, tak i zahraniční soudy. Žalovaná se úvahami o tom, zda je předání z hlediska lidskoprávních závazků ČR alespoň potenciálně možné zabývala pouze povrchně a nijak nezohlednila nezletilost žalobců. Žalobci namítali, že žalovaná svoje tvrzení o tom, že Rumunsko dodržuje právní předpisy a lidská práva nepodložila odkazy na jakékoliv zdroje. Obdobné formulace lze nalézt téměř v každém rozhodnutí, které se týká zajištění cizince za účelem předání dle nařízení Dublin III. Uvedené informace jsou pouze obecné a nijak se nevěnují postavení zranitelných osob, zejména nezletilých. Žalobci odkázali na judikaturu správních soudů a uvedli, že již jen nezohlednění nezletilosti žalobce je dostatečným důvodem pro konstatování nezákonnosti napadeného rozhodnutí. Celá řada veřejně dostupných zdrojů hovoří o tom, že situace v Rumunsku je pro žadatele o mezinárodní ochranu nepříznivá, tím spíše pro nezletilé osoby. V dalším žalobním bodě žalobci namítli, že žalovaná nezohlednila možnost alternativního ubytování v Pobytovém středisku Správy uprchlických zařízení.

4. Žalovaná ve vyjádření k žalobě vyslovila přesvědčení o zákonnosti žalobou napadených rozhodnutí a navrhla žalobu zamítnout. Žalovaná zdůraznila, že se v případě žalobců jedná o cizince, kteří na území České republiky přicestovali bez jakéhokoliv dokladu totožnosti v úkrytu nákladního vozidla. Žalovaná rovněž vyjádřila přesvědčení, že se dostatečně zabývala otázkou možného předání žalobců, vycházela informace Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky ze dne 13. 8. 2020, která popisuje azylový systém, řízení o mezinárodní ochraně, pobytová střediska, dublinský systém a počty žádostí o mezinárodní ochranu v Rumunsku a dále vycházela z případů předání cizinců v nedávné době, která byla úspěšně realizována.
5. Krajský soud rozhodl ve věci bez nařízení jednání podle § 172 odst. 5 věty druhé zákona o pobytu cizinců, protože žalobce s tímto postupem souhlasil a krajský soud dospěl k závěru, že není potřeba provádět dokazování v rozsahu vyžadujícím nařízení ústního jednání a nebyly zde ani jiné důvody, pro které by od ústního jednání bylo možné očekávat větší objasnění věci.
6. Ze správního spisu krajský soud ověřil okolnosti příjezdu žalobců na území České republiky a jejich zadržení policií dne 19. 5. 2021. Dne 20. 5. 2021 byl se žalobci a) a b) sepsán protokol o podání vysvětlení. Žalobce a) uvedl, že z Afghanistanu odešel s rodinou v roce 2019 a přes Irán a Turecko došli do Řecka. V Řecku je odvezli do nějakého tábora, kde byli asi rok. V březnu 2021 kontaktovali převaděče a pokračovali do Srbska. V Srbsku byli asi tři týdny a pak člunem přepluli do Rumunska, kde byli na hranicích zadrženi. Podepsali nějaké dokumenty, které nečetli a neví ani, co podepsali. V Rumunsku byli tři týdny v táboře v Temešváru a následně v táboře Arat, odkud cestovali dále do Evropy. Konkrétně byli z tábora taxíkem převezeni na parkoviště kamionů, kde měl jeden z kamionů otevřený návěs, nastoupili do něj ještě s dalším manželským párem s dítětem. Po nějaké době jízdy řidič zastavil a společně s policií otevřel dveře. K dotazu policejního orgánu žalobce a) uvedl, že v Řecku a v Rumunsku byli v různých táborech, nemělo to žádnou budoucnost, v Rumunsku se cítili v nebezpečí, pohromadě tam žily různé skupiny z různých zemí a neměli žádný respekt k rodinám, s některými lidmi přišli do konfliktu. Návrat do Afghanistanu, Rumunska, či Řecka nechce, jelikož tam zažil velice špatné a

nepříjemné věci. Do rodné země se nemůže vrátit, protože jejich oblast je pod kontrolou Talibanu a ažlobce byl členem afghanské armády. Také žalobkyně b) popsala při podání vysvětlení okolnosti opuštění Afghánistánu a ve shodě s manželem a uvedla, že návrat do Afghánistánu, Řecka a Rumunska nechce, jelikož tam zažila špatné a nepříjemné věci, nechce se k tomu vyjadřovat.

7. Součástí spisové dokumentace je také informace odboru azylové a migrační politiky (OAMP) Ministerstva vnitra ze dne 13. 8. 2020 nazvaná „Azylový systém, Řízení o mezinárodní ochraně, pobytová střediska, dublinský systém a počty žádostí o mezinárodní ochranu“.
8. Předmětem soudního přezkumu jsou rozhodnutí o zajištění žalobců za účelem jejich předání do jiného členského státu podle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců a nařízení Dublin III. Žalovaná dospěla k závěru, že odpovědným členským státem za posouzení žádosti žalobců je Rumunsko. Proti uvedenému závěru žalobci v žalobě nebrojí.
9. Podle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců *nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování, policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo přímo použitelného právního předpisu Evropské unie; policie na dobu nezbytně nutnou zajistí i prováděného cizince v případě, že jeho průvoz nelze z objektivních důvodů dokončit bez nutné přestávky.*
10. Podle článku 3 odst. 2 nařízení Dublin III. *není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát.*
11. Úvodem je třeba zdůraznit, že zajištění, ať již podle zákona o pobytu cizinců nebo podle zákona o azylu, představuje krajní prostředek, jehož následkem je omezení nebo (v závislosti na povaze, délce, důsledcích a způsobu zajištění) zbavení osobní svobody cizince. Jedná se o citelný zásah do základního práva jednotlivce na nedotknutelnost jeho osoby a na osobní svobodu (srov. čl. 7 odst. 1 a čl. 8 Listiny základních práv a svobod), který je přípustný jen za podmínek stanovených zákonem a souladných s ústavním pořádkem.
12. Za klíčovou považuje krajský soud námitku žalobců, podle které žalovaná dostatečně nezohlednila nezletilost žalobců c) a d) a nedostatky azylového systému v Rumunsku. Judikatura správních soudů je již dlouhodobě ustálená v závěru, že zajištění cizince za účelem jeho předání není možné, pokud chybí reálný předpoklad dosažení účelu zajištění. Přestože se tedy o přípustnosti předání rozhoduje s konečnou platností v jiném řízení probíhajícím před jiným správním orgánem (Ministerstvem vnitra), tak i při rozhodování o zajištění cizince by se měly správní orgány předběžně zabývat existencí případných překážek předání. Dosavadní judikatorní praxe byla ve vztahu k otázce, nakolik se má správní orgán zabývat v rozhodnutí o zajištění systémovými nedostatky

azylového řízení ve státě, do kterého má být cizinec předán, usměrněna rozsudkem rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2018, č. j. 4 Azs 73/2017 – 29. Z tohoto rozsudku mimo jiné vyplývá, že povinnost správního orgánu zabývat se z úřední povinnosti otázkou případných systémových nedostatků azylového řízení jiného členského státu neznamená, že by správní orgány musely v každém jednotlivém rozhodnutí o zajištění zdůvodňovat, zda ve státě, do kterého má být cizinec předán, k takovým nedostatkům dochází. Evropský azylový systém je vystaven na zásadě vzájemné důvěry a vyvratitelné domněnce, že každý členský stát je bezpečnou zemí a dodržuje základní unijní práva. Pokud cizinec systémové nedostatky v řízení o zajištění nenamítal a správní orgán po posouzení této otázky dospěl k závěru, že k nim nedochází a není ani třeba se obávat, že by k nim vzhledem ke konkrétní situaci cizince mohlo dojít, není nutné, aby své úvahy v rozhodnutí o zajištění výslovně uváděl. Pro případ, že žalobce nedostatky azylového systému uplatní až v žalobě, musí si krajský soud nejdříve učinit úsudek o důvodnosti této námítky. Budou-li poté o existenci systémových nedostatků panovat ve vztahu ke konkrétní situaci cizince pochybnosti, bude rozhodnutí správního orgánu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Dospěje-li však soud k závěru, že systémové nedostatky v posuzované věci existují, bude rozhodnutí nezákonné.

13. Zvláštní důraz pak judikatura správních soudů klade na posuzování případných nedostatků v azylových systémech v případě, že žadateli jsou nezletilé děti, jako je tomu v přezkoumávané věci. V rozsudku ze dne 8. 2. 2021, č. j. 5 Azs 166/2020 – 54, Nejvyšší správní soud akcentoval, že v takovém případě se má správní orgán zabývat nejen obecnými aspekty azylového řízení ve státě, do kterého mají být žadatelé předáni (zde Rumunsko), ale má se zaměřit právě na specifika těchto řízení ve vztahu k nezletilým žadatelům o mezinárodní ochranu. Má tedy zkoumat zejména to, jaké jsou podmínky přijetí nezletilých žadatelů o azyl, jakým způsobem je v příslušném státě s nezletilými zacházeno, jaké jim je poskytováno ubytování, zda je vůbec zajištěna reálná možnost společného ubytování s jejich doprovodem a zda toto ubytování odpovídá potřebám nezletilých dětí a jejich rodin, případně zda s sebou podmínky v daném státě nenesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU a čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, což je logicky potřeba vzhledem k nezletilému hodnotit citlivěji. Teprve na základě těchto informací lze posoudit, zda je předání nezletilých a jejich rodičů alespoň potenciálně možné. Alespoň v tomto rozsahu se měla žalovaná azylovým systémem v Rumunsku zabývat, a to bez pohledu na to, že žalobci žádné konkrétní námítky (mimo blíže nekonkretizovaných špatných a nepříjemných věcí a obecně vyjádřené vůle se do Rumunska nevrátit) v řízení nenamítli.

14. Rozhodnutí žalované v tomto směru neobstojí. Žalovaná se u žalobců zabývala pouze obecnými aspekty rumunského azylového systému, a to navíc jen značně povrchně. Omezila se na konstatování, že Rumunsko je členským státem EU, že je jako takové povinno dodržovat základní lidská práva a minimální standardy ochrany lidských práv v rámci azylové procedury s tím, že jí nejsou známy žádné překážky realizace předání žalobců, aniž by se alespoň v nezbytném rozsahu zabývala azylovým systémem v Rumunsku ve vztahu k žalobcům c) a d) a jejich věku. Údaje obsažené v příslušné informaci OAMP ze dne 13. 8. 2020, která je součástí správního spisu, přitom vzbuzují v tomto směru spíše pochybnosti. Jedná se zejména o středisko v Temešváru, které má podle uvedené informace OAMP fungovat pro ubytování i rodin s dětmi, a kde taky

žalobci po určitou část svého rumunského pobytu bydleli. Z informace OAMP vyplývají pochybnosti, zda toto místo odpovídá potřebám nezletilých dětí a jejich rodin, a to zejména s ohledem na uvedené stížnosti ubytovaných na štěnice, hmyz a blechy, či nízkou úroveň sociálních a hygienických zařízení. V této souvislosti krajský soud poukazuje opět na již zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2021, č. j. 5 Azs 166/2020 – 54, ve kterém Nejvyšší správní soud výslovně uvedl, že netvrdí, že by předávání cizinců do Rumunska nebylo z hlediska tzv. systémových nedostatků možné, resp. že by bylo a priori vyloučené. Nicméně s ohledem na Úmluvu o právech dítěte nelze připustit, aby žalovaná skutečnost o nezletilosti zajišťovaných cizinců nezohlednila.

15. Z výše uvedených důvodů rozhodl krajský soud o zrušení napadených rozhodnutí z důvodu jejich nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů a pro nedostatečně zjištěný skutkový stav podle § 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Krajský soud současně nevyslovil, že se žalované věc vrací k dalšímu řízení, protože rozhodnutí o zajištění za účelem předání je prvním úkonem v řízení (§ 129 odst. 3 zákona o pobytu cizinců) a neexistuje tak řízení, ve kterém by mělo či mohlo být pokračováno.
16. Žalobci byli v řízení zcela procesně úspěšní a podle § 60 odst. 1 s. ř. s. by měli právo na náhradu nákladů řízení, podle obsahu spisu jim však žádné náklady v souvislosti s uplatňováním svých práv v tomto soudním řízení nevznikly. Za žalobce činil procesní úkony v řízení jejich zástupce, jehož odměnu za zastupování žalobců však nelze uložit k náhradě procesně neúspěšné žalované, protože se nejedná o subjekt vykonávající specializované právní poradenství podle zvláštních zákonů ve smyslu § 35 odst. 2 s. ř. s. (shodně viz rozsudek NSS ze dne 15. 9. 2008, č. j. 4 Azs 51/2008 – 79). Zástupce žalobců současně neprokázal, že by mu v souvislosti s tímto řízením vznikly jakékoliv výdaje. Soud proto rozhodl, že právo na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Ostrava 16. června 2021

JUDr. Martin Láníček
samosoudce